

aengaende de menschwordinghe ons Heeren Jesu Christi”.

Hoe is het nu met David Jorisz. gegaan, toen de prijs op zijn hoofd is geplaatst? Eerst is hij door Holland blijven zwerven.

In Mei 1539 berichtte de raadsheer Assendelft aan den stadhouder, dat David bijkans te Haarlem was gevat, maar nog ontkomen was. Dirkje, zijn huisvrouw — maar hij heeft er meerdere gehad — werd te Utrecht gegrepen, doch 18 Juni van 't zelfde jaar weer losgelaten. Het gevolg van het oplevend begeeren, ketters te vangen, bracht de stedelijke overheid in tal van plaatsen thans in beweging. In Delft, Schiedam, Rotterdam, Vlaardingen, Utrecht, Naarden, Gorkum, Amsterdam, den Haag, Spaarndam, Haarlem, Leiden, Niedorp en Leeuwarden hadden arrestaties plaats, die veelal eindigden met executies — te Utrecht stierven er vijftien. Te Rotterdam kwam Lieven de Jager 24 April 1539 er nog al genadig af. Hij werd slechts voor levenslang gebannen; een bewijs, dat de Rotterdamsche overheid nog al tolerant was. Wanneer men in aanmerking neemt, dat alleen in 't kleine Gorkum 24 personen werden verbannen, dan krijgt men eenig denkbeeld van de talrijkheid der sekte, en ook kan men daarnaar rekenende het aantal vervolgd en op minstens een paar honderd stellen. Tegelijk werd in Zuid-Nederland de vervolging krachtig aangevat o. a. te Mechelen, Brussel, Antwerpen en 's-Hertogenbosch.

Bij zoo felle jacht op de ketters werd het hier in ons land te benauwd voor David Jorisz. Eerst vluchtte hij naar Groningen en vandaar naar Emden. Waarschijnlijk heeft hij in deze laatste stad de boven vermelde twee bescheiden ontvangen en ter perse gezonden. Uit zijn brief over wat te Delft was geschied, blijkt dat de schrijver „zeer beducht” over het lot van twee gevluchte geloofsgenooten: Joris en Jacob was geweest, maar nu blijde was te vernemen, hoe het met Joris was. Met droefheid moet geklaagd, dat „een geheele gemeente” was gevangen, maar dankbaar erkend, dat zij „standvastig was gebleven”.

Toen David in veiligheid was, smartte hem de dood van zijn moeder, van zijn vriendin en geldschietster Anneken, van zijn vele Delftsche vrienden en in den zomer 1539 schreef hij aan de raadsheeren van 't Hof van Holland een fulminanten brief, waarin hij als een goddelijk profeet hun des hemels straf aankondigde. De profetie is natuurlijk — zooals altoos het geval is bij dreige-